

~~7~~
L444

Mahksla un tikumiba.

No

J. Afara.

Isdewis
Leimanu Jahnis.

Rigâ, 1904.

Generalkomisjā pee J. Brigader,
Rigâ, Berga basarā.

7
kap.

214189

L

L-444 / mf

L

J. Afara

Mahkſla un tikumiba.

AKSTOLIRIS

Iſdewis Leimanu Jahnis.

Rīgā, 1904.

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTEKA
0302022146

Дозволено цензурою. — Рига, 30 августа 1904 г.

Drukats G. Schönfeldka grāmatu un nojchu drukatawā,
Rigā, leelā Grehzineku eelā Nr. 14.

J. Asara

Mahkſla un tikumiba.

preedumi par mahkſlas un tikumibas ſakareem
mehdī noflihſt pawiham no zela ar to, ka
tikumibu uſſlata, — un to dara taisni tee, kuri
domajas winas aifſtahwji, — uſſlata par
kahdu ahrpus mahkſlas, waj pat ahrpus dſihwes stah-
woſchu waru, ka bahrgu, duſmigu deewibu, polizija ſ
e eſta hdi.

Morales ſargi iſturas labprahit tā, it ka mahkſleneeki
buhtu newaldama, iſvirtuſe palaidnu banda, kureem jau
katrā brihdi der turet gatamu ſpайди freklu. Bet no
otras puſes ir atſlanejuſchaf mahkſleneeki un mahkſlas kri-
tičku balsis, kuri ſakas nezeeschot mahkſla ne kahdu robeschu,
uſſtahda to paſchu ſew par mehrki, neatkarigu no ziteem
noluheem — „winpus laba un ſauna“.

Lai nowaditu jautajumu atkal uſ dabiga zela, tad
janahk pee noteiktakeem uſſlateem wiſpirms par tikumibu
un tad par mahkſlas buhtni. Faſtahjas uſ teem pamateem,
uſ kureem tagad jau ſaikus stahw gan filoſofija, gan pſicho-
logija, antropologija un zitas ſinatnes, kam ween daļa gar

par lihdsstrahdneeku pee zilwezes garigās nahkotnes, pee zilwezes uš preeskhu weschanas.

No šchi stahwokla ūtatotees, ūtakars mahkslai un tikumiba parahdas tuhlin noteiktā gaismā. Tikumiba naw mahksleneekam ūs ūspēests, ūweschs, bet ir wina paſcha ne p eezeſchamās garigās we hrtibas. Mahksleneeks jan pats par ūewi naw domajams ahruis ūawa laikmeta un tā winaam ir dabiga un ne p eezeſchamā leeta, ūa wina darbiba meklē pehz kahdas nosihmes dsihwē, grib panahkt eespaidu uš dsihwēs attihstibu. Winsch ne-war z it a d i, ūa ūalpot ūinameem ūenteeneem pehz ta, ūas ūabs, ūeels, ūaiksh, brihws, proti, ūas winaam ir ūabs, ūeels, ūaiksh, brihws, — ūas ir wina ideali. Tas jan tā ūeeder pee wina zilweka dabas, ir, ūaiſni ūafot, ūiſa wina zilweka daba, ūa, pats par ūewi ūaprotams, ari wina mahksleneeka darbiba war buht galu galā ūikai ūcho paſchu idealu iſteiksmē, weenā waj otrā, wina mahkslai ūhpatnejā formā. Wahrdū ūafot, naw dualisms, naw ūikumu, ūurus mahksleneeks ūilditu ūeespēests, bet war runa buht ūikai no wina eekshejās, jeb, ūa ūilosofijā ūaka, — immanentās teekschanās. Tan ūaplūhst mahksla un tikumiba.

Te war ūeltees weens pahrpratums. Ūa — ūaſchi ūissauksees — mahksleneeks ūaiſku ari ūawā dsihwē ir ūiſnehmums, ūaſhkirās no ūildeenas ūirſtigeem, un jo genialakſtas, ūoteesu ūas ūenormalakſ, pat ūlimigs, ūa ūaſchi ūapgalwo; ūatrā ūinā pee mahksleneeku dabas ūhpatnejām ūaſihmem ūeeder ūraujala juhlu dsihwē, ūimpulſiwa ūa ūantasijs, no ūa ūelas ūaſhas ūeenpusibas, ūa ūnepraktiſums, ūeegſprahiba u. z. Waj tad nu war ūrafit, ūai mahksleneeks dsihwotu ūikpat ūormali, ūahtni, ūa ūiſi ūiti? Un waj war ūrafit, ūai ūas ūawos ūiſkatos un ūakſtos ūaſihu ūo, ūo ūaſihst ūiſi

ziti un kalpotu wisbahrejeme genteeneem? Bet ja to newar prafit, tad tatschu mahfsleneeks sawā dsihwē un darbā stahw ahrpus morales, naw sawa laika zilweks un mahfslai naw sakara ar dsihwi un tikumibu.

Newar teesham prafit no mahfsleneeka minetas leetas, un tomehr newar ari usstahdit pehdejos apgalwojumus. Pahrpratums isskaidrojas ar to, kas jau pateesibā isskaidrots, un tapehz tikai wehl tuvak japskaidro. Ir teeja, mahfsleneeku daba mehds atschirtees no leelā wairuma, ari wiin dsihwe. Un ari wiin usskati un darbi. Pret teem ir leelā wairuma moralei arween dauds ko eebilst. Jo tas jau fazel wisas kildas par mahfslu un tikumibu un rada wisu apspreeschamo jautajumu. Bet kad genijs domā, juht un dsihwo zitadi, waj ar to ari tas jau teikts, ka winsch dsihwo, domā un juht netikumi gi? Ko tatschu mehs atsinām un teizām: „Tikumiba naw un newar buht gatawu likumu krajums, kas buhtu derigs wiseem laikleem un apstahkleem, bet atrodas pastahwigā attīstibā lihds ar dsihwi.“ Pastahwigā attīstibā, tā tad pahrwehrtibā, daudsās daschadās formās, kurās seko weena otrai, no laikmeta uš laikmetu. Un neween no laikmeta uš laikmetu — ari weenā un tai paschā laikā zihnas angstaka nahkotnes tikumibas forma ar semaku pagahtnes formu, tapat lā zihnas daschadas fadsihwes formas. Tās zihnas, kā peem. muhsu laika rehlinu pirmos gadusimtenos kristīgā morale zihnijās, nosaukta toreijs par netikumibu, zihuijās un zauri wajaschanam lausa sev uswaras zelu! Ta protestēja pret toreijsjo tikumibu, un protests katrai pret netikumiba ta azis, pret ko tas teek isteikts.

Tapat tas ir mahfslā. Katra lapas puže mahfslas

un rakstineezibas wehsture stahsta par šcho zihau starp daschadām morales formam, par to, ka gandrihs neweens no leelakeem zilwezes gareem naw issargajees, nesagrūhsdamees naidā ar moralisko pafauli; par to, ka katra jauna mahkſlas strahwa ir no weenas puſes apšweikta taisni kā zilwezes grimſchanas sihme. Iſwirtiba! ſauza pret pagahjuſchā gaduſimtena romantikeem, ihpaſchi Franzijā pret jauno Wiltoru Igō; iſwirtiba! ſauza pret realo un naturalistiſko wirſeenu un — iſwirtiba! ſauz tagad pret jaunromantiſmu un ſimboliſmu. Zilweze buhtu ſimtreis no weetas iſwirtuse, ja buhtu notizis pehz normalitates ſargu draudeem. To tas, no ka beed inaja, ar ween ir peneenahzis: kā romantiſms, tā realiſms ir beidsot atſihti, peneenerti par normaleem no wiſeem zilwekeem un, ſawu uſdewumu iſpildiļuſchi, dewuschi weetu jaunām formam.

Ir starpiba starp wiſpahreju un mahkſlas morali, bet kahda tad? — Peeteek ar paſihſtamo Solā iſteizeenū, ka iſejas punktu: „Mahkſla ir daba, ſkatita zaur mahkſle- neeka temperamentu.“ Škatita, ja gan — tas ir labi jauffwer. Škatit, wiſpirms un par wiſām leetam ſkatit, nodotees ar wiſeem prahitem raibajai dſihwei, autoſugestiwi pahrdiſhwot to ſewi, tas ir mahkſlas „A un O“. Un redsi, ſchi autoſugestiwi ſpehja i r mahkſleneekam Leela ka, neka ikdeenijschkeem zilwekeem; mahkſleneekam ir intensiwała juhtu dſihwe, ſtrajaka fantazijs, tā ka wiſch war buhtahds proteiſks (muhiſchigi pahrwehrſchanas ſpehjigs) radizums, kas war eedomatees gan launā, gan labā dwehſelē, runat gan warona, gan glehnuļa mehle, identiſzetees gan ar Faustu, gan Mefiſtofeli, dſihwot gan Hamletā, gan akhſtā. Mahkſla wiſch pahrwar starpibu, kura ir starp „es“ un „tu“, zelas pahri plaiſmam, kuras rehgojas pa-

rahdibu starpā, skatas uſ wiſu no wina paſcha un ne
no weena ſawa ſtahwokla, reds weenibu un ſakarus, un
tapehz ſaprot labu un launu, tikumu un grehku. Ta
ir pateesi rakſturi ga parahdiba, ka wiſu tautu un
lai kmetu mahkſla ſtahjas uſ grehzeneeku
puſi, juht lihdſi no ſeed ſneekem un kritu-
ſcheem, atta iſno „Kameliju damas“ un ne-
reti wijapwinu galwu ſpoſchu waronibas
waina gnu. „Kas ſchleetas bes wainas, tas lai met pirmo
akmeni uſ wina!“ ta ſaka mahkſla uſ taisnajeem, un ap-
leezina lihds ar Sofokla Antigoni: „Ne lihds nihiſt —
lihds'mi hlet eſmu te!“

Tas naw wairak, ka leelais tikumibas pamats, ko
wiſi prinzipā atſihſt: „Mihle ſawu tuwaku ka
fewi paſchu.“ Bet itin dabigi, ka praktiſka morale
newar ſtahwet tahdos augſtumos; ikdeenifchlam zilwekam
ſawā dſihwes zihna ir wiſeem ſpehkeem jaſargā ſaw ſ
ſtahwoklis, jamehſch ſaw u durwju preeſchā, jaatratas
no wiſeem netihrumeeem u. t. t. Wiſch labprahit negrib
noleektees pee paſkritiſchā, aptraipit ſawas rokas ar dubleem,
aiffahrt haſlimuſchā wahtis; un nereti wiſch zel akmeni
un paſudina to, kas winam nepatiſklams, lai tikai wi n a
gods, wina mahja un gimene buhtu tihri. Bet mahkſle-
neeks nejuhtas til zeefchi ſaiftits ar praktiſko dſihwi, til
atkarigs no tas; gan dſihwe fagrahbij winu tapehz jo bahrgi,
bet wiſch par to nebehda. Wiſas dſihwes pretrunas atrod
atbalſi wina dwehſelē, wiſch tas neapſlahpē, un kaut wi-
nam ir jazeefch un jaſtahjas zihna pret wiſu ſa-
dſihwi un winas uſſkateem, kura radijuſe ſchis pretrunaſ.
Nekad netruhſt tahdū pretrunu un
arweenu tas ſajuht wiſpirms un wiſdſihwaki mahkſleneeki,

tapehz tee pirmee sewi rada idealus par ja un am, lab
ba k am formam ar tahdam tikumiskam mehrauklam,
kuras pilnigaki saflanetu ar mineto leelo morales prinzipu.
Tur ikdeenib — praktisk am morale, kura to ween luhko,
ka us ture t eeguhdas wehrtibas, te mahksla — ideal am
morale, kura raugas us nahkotni, itka Schillera markijs
Posa, kas faka: „Ich bin ein Bürger d er er, die da kom-
men sollen“ („Es esmu to laiku pilsons, kureem
janahk“).

Praktisk am morale un ideal am morale — ta ir melleti starpiba, un ta isskaidro mineto pahrpratumu. Jo nu is-
rahdas, ka taijni tapehz, ka mahksleneekam ir wina sawadi-
bas, winsch war skaidraki pahrskatit sawa laika dsihwi,
dsilaki to lihdsi dsihwot, radit sawus wisdsihwakos idealus
un zenstees tos ispildit. Taijni winsch, kas leekas no-
leedsot morali, wisnoopeetnaki to ussweer, kas leekas
stahwot a hrius morales, stahw pateesib a arween winas
buhtne, ka winas ihstakais herolds! **Noleegt winsch**
noleeds tikai wezas morales formas un ta teeschi
strahda pee morales tahkattihstibas.

Mahkslas fakars ar tikumibas attihstib taps wehl
skaidraks, kad aishrahdisim, kas no scheem usskateemi istek, ir
ar wineem teikts, un kas ar teem naw teikts. Wispirms,
kas naw teikts.

Pirmahrt ar mahkslas un tikumibas fakaru naw
teikts, ka ari mahkslas likumi, isteiksmes weidi, wispa hrim
estetika buhtu jazel pehz kahdeem tikumiskeem prasju-
meem. Tahdu estetikas aishgahdnee zibu no etikas puces
nekad nezeetis mahkslas ihsta buhtne. Jo zilwekam ir tik-
lab sawas estetikas prasibas, ka sawas etiskas. Tee ir
fawi noteikumi zilweta dabā, ka winsch wižas parahdibās

raugas neween pehz winu labuma, bet ari pehz to dai-
lum a fatura, ko noteiz wina prahfi (juhtelli), juhtas un
fantasijs, wispahr wina dailuma fajuhtas. Tas ir, tas
zel mahkſlas formas, iſteikſmi un wiſus winas likumus.
Sinams, tas nebuhs nefahds brihnuns, ka ſawos kulturas
pamatos eſtetikſas fajuhtas un etiſkſas tomehr nepaliks beſ
ſawſtarpeja eespaida, ta ka ſmalkakas, dailakas juhtas, jo
wairak pahrnemdamas wiſu zilweka juhtu paſauli, iſdailos
ari wina tikumiskas juhtas, un otradi.

Otrfahrt, ar augſcheeem uſſkateem naw teikts, ka
mahkſlai jarunā kahdas ſinamas tikumibas wahrdā un ja-
kalpo tas mehrkeem, ta ka Tolstojs praſa, kad winsch
grib, lai mahkſla mahzitu tikai kristigas morales pa-
matlikumus un buhtu ſaprotama katra mīlēkam. „Gluschi
otradi“, ſaka Folkelts („Kunſt, Moral, Kultur.“),
„mani uſſkati wed pee pahrleegibas, ka mahkſlai
atwerami wiſi tikumiskee wirſeeeni un zihnas.“ Viſam
tām jadabii ſawa atbalhs mahkſla. Lai nemam rakſtneegibas
darbus ar tik daſchadu pamatrakſturu, ka Tolstoja „Augſcham-
zelschanas“, Solas „Doktors Pafkals“, Pjera Loti „Jeruſa-
leme“, Anatola Tranſa „Scholaiku ſtahſti“, waj d'Annum-
zio „Klintskalnu jaunavas“: ktrs nopeetns mahkſlas
draugs atſihſt, ka katri no ſcheem uſſkateem un tikumiskam
formam war tahdos eewehrojamos mahkſlas darbos ar pilnu
teefibu radit winu pamatſkanu. Ir peem. gluschi welts
darbs pahrneſt rakſtneekam waj dſejneekam, ka winsch ſkatas
druhmi uſ dſihwi, peſim iſtig i, waj noſaukt Ibsenn par
„laſaretu dſejneku“ (P. Möbius), tuehz ka tas rahdot
tikai nenormalus, ſlimigus rakſturus. Tas ir welts darbs,
jo no ta ſtahwoſla ſlatotees, buhtu jaſteepi Prokrusta gulta
wiſi paſaules eewehrojamatee rakſtneeki, ſahkot no Homera

lihds Schelßpiram, Beironam un moderneem, un janozehrt teem wiſas neildeenischkibas, kā Hamlets, Ritschards III., Manfreds, kas wiſi ir nenormali tehli. Ir ſinama leeta, kā taisni no wiſdſitakā peſimifma un ſahpē ſaploſitu rafſturu tehloju meem werd nereti wiſleeliftakā, warenakā dſeja!

Gan war gaditees, kā fahds mahkſlas darbs aſtahi tikumifki kaitigu eefpaidu uſ wina bauditaju, ihpaſchi kād bauditaja ir nepeeangufē jauniba, kura neprot eedſilitatees lihds mahkſlas darba nopeetnam kodolam, bet weegli laujas eekairinatees no ahrejām, materialām blaſus leetam. Tas war gaditees, bet no ta newar mest pahrmetumus uſ mahkſleneekeem. Jo no mahkſlas buhtnes iſtek, kā redſejām, gan ta prafiba, lai mahkſleneeks nopeetni ſtatitos uſ ſawu uſdewumu, gribetu kō nopeetni; bet neiſtek ta prafiba, kā wina mahkſlas darbs teesham uſ katrū daritu nopeetnu, tikumifki eefpaidu, lai wiſpahr wiſi zilweki to ſaprastu. Tahda mahkſlas darba naw neweena paſcha, kō ſaprastu katrū, kās ween ſauzas zilweks, un wehl ſaprastu tā, kā mahkſleneeks to domajis. Bilweka daschadibas dehł pehž tautibas, dſimuma, wezuma, fahrtas, iſglijtibas ſtahwolka — wiſu to eemeſlu dehł newar nemas buht tahda mahkſlas darba. Bet ja kahda mahkſla ir kaitiga daschos apſtahklos, tad tas ir ſabeereibas nopeetns uſdewums — mahjās, ſkolā, atklahitibā, preſē — aiffargat iſhis breesmas audſinaschanas un iſſkaidroſchanas zelā, tapat kā jamahza jaunibai ſaprast daudjas ſadſihwes parahdibas, kuras neſaprastas waj pahrprastas waretu tai kaiet.

Tikpat mas no mahkſlas un tikumibas ſakara iſtektas, kā tehlojot zihnas ſtarp labu un launu, tikumu un netikumu, tehlotajam arween jawed pee uſwaras labais,

augstais, tikumigais. Mahksleneekam war buht wisstingrafā tikumišķā tiziba, bet wina mahkslas atsīhšana pretoſees tahdai weenpuſibai, kura runā pretim wiſai pateeſibai. Jo wiſch fina: tas peeder pee zilweka dſihwes, **ka labeem ſpehkeem ir nereti jabruht ſem launo waras,** **ka ir jazeesch, un tumiſiba dabū gawilet.** Ar to attihiſtiba wehl naw noleegta, nedī tikumiba, un kā par peſimiſmu jau teizām, no fahpem lauſchas uſ augſchu ne- reti wiſ war ena k ee ſpehki. Tapehz nedrihkfſt apſlehpſt ſcho eelfehejo dſihwes pateeſibu, nedrihkfſt melot, bet buhs bes bailem atſegt ari toſ liftenus, kuri ſauz iſ ſcha u ſ mu b eſ di b e n e e m! Mahksla, kura tikai teeſch i apmeerina taisniſbas juhtas, wairak eemiidsina garigā meegā, nekā pazel un ſpehzina; ta wilto, mahksligi haldina dſihwi un ar ſcho mahksloto dſihwes ainu maldina muhs, tā **ka ruhgīa ihſte- niba muhs war pahrſteigt diwkahrt un neſagatawotus ſatreekt.** Pateeſibā tikai uſ to jaſkatas, waj tahdā mahkslā walda nopeetns un a u g ſ t s g a r s, kas war lidot pār gruhtajām zeefchanam kā weeglas ſehras, waj pazeltees diſchā apſkaidrotā majestatē, waj runat uſ mums kā ſpeh- zigs iſſamisums; pat ziniſks humors war ſameerinat ar dſili peſimiſmu. Weeglas ſehras peem. apſkaidro tragicmu Turgenewa darbos, dſiliſh iſſamisums redſams pee Dosto- jewſka, kaiſligs ziniſms ſkan no Bairona „Don Schuana“. Wiſur ſchi ſtingrā nopeetniba, ſchis ſirdſaſinis, ar ko tas leekas rakſtits, uſmodina muhsos wiſas ihſti zilwezigačas juhtas. Jau wiau besbailigais pateeſigums ſchekhſta zilweka garu un pazel to. To juht ari no tahdā darba, kā Solā „Seme“, kura tik dſili mirkſt tikumiſku dubļu ainās. Tas ir tragicma estetičkais rakſturs, kas te parahdas.

Bet kas nu ir teikts ar mahkslas un tikumiſbas ſa-

karu? Ir dauds kas teikts, bet par wišam leetam usſtahditas ſekofchas praſibas.

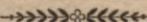
Pirmkahrt, ar to ir tikpat kā neeſpehjama leeta, kā mahffleneeks, buhdams nopeetns lihdsdalibneeks pee zilwēzes garigā liktena, waretu ſawā darbā waditees no ſemeem, meeffigeem, kufonifkeem instinktem. Kā tas taisni ſpekuļetu uſ to, kā fazelt banditajos tikai ſmeeklus, rupjas juhtas, eckairinat ſemus instinktus. Tahdi darbi neween grehko pret tifumibu — tee nemaſ nepeeder pee mahfflas, un kaut iſteiksmes, ſtila ſiač tur buhtu kahda weikliba. Tee ir wini, kuri „ahkſtas“ un „komediju weetā rakſta kumediaus“ — (lai zitetu Pludona ſpreedumu par Purapuki, Literatūras fonda iſrihkojumā). Un wehl ſmagati grehko tee, kuri, buhdami kulturas zenteenu, progreſa preteneeli, apkaro to ar wiſnegliſtakem lihdsfkeem: ſaifta ſkaidrus, angſtus zenteenus, nopeetnus paſaules uſſkatus pee reebigām karikaturam, lai ari winaus padaritu reebigus laſitaju ažis, peem. aži bifes ſalehruschi wasa iſglihtotu ſeeweeti pa wiſeem dubleem (zitejot to paſchu ſpreedumu par to paſchu „rafſneku“), lai diſkreditetu ſeeweechu iſglihtibas leetu.

Ir interesanti nowehrot, kā taisni tās aprindas, kuras deewinajusčas „raibos teatrus“, ſrantčhu frivolas poſes, ahkſtu un kumedinu talentus, — taisni tās nojoda tos dſili nopeetna gara raschojumus, kurov ari uſrahditas titumiski negatiwas leetas, kā pat Goethes „Faustu“, kuru tapehz ſweeda no labako familiju galdeem. Tas tapehz, kā ari wini it labi ſajuht, ko latrs mahfflas darbs grib: weens tikai weegli uſbuditat un amiſet, otrs turpretim ar nepeeluhdsamu pateefibas fanatismu raut maſkas nost burschujeem un ſwehtajeem leekuleem.

Weeni aiffkar netikumus, lai tos glauditu un kuti-

natu, otri, — lai ar „karstu mihlestibu us zilwezi un tehwiju“, atklahtu tos un schaustu. No tam tas ſ we h t a s d u ſ m a s p e e w a r i ſ e j e e m!

Otrlahrt, ar muhſu ūſſkateem stahw pretrunā wiſſ tas, kas dibinas tikai us techniku, us formalo ahrpuſi. Tas ir domas, ka lahds virtuoſs lehreens, ſmalkals iſteikſmes weids, jauns wahrdū darinajums, waj gleſneežibā lahds krahſu eksperimentis janu pats par ſewi buhtu gatawa mahkſlas wehrtiba. Ta war buht ſagatawoſchanās us jaunu mahkſlas darbu, preekſtudija, bet ne jan piln-wehrtigs darbs. Nepeezeeschams tas, ſinams, war buht, ka jau ir nepeezeeschama techniſka eeingrinatſchanās, peem. gleſnotajami praschana apeetees ar krahsam, tas jaukt, ſagatowot u. t. t. Bes tam no jauneem eksperimenteem, ſawadas technikas mehds attihſtitiees nereti teſcham jauna mahkſla, kad jaunās formas raditas tikai tapehž, lai pilditos ar jaunas individualitates saturn, un tas ari ir notizis. Ari fatus un individualitate buhs toteefu wehrtigaka, jo wairak tur buhs ta, ko war ſaukt wiſpahrigi par „z i l w e z i g i e e w e h r o j a m o“ (Das Menschlich - Bedeutungsvolle). Kas zilwezigi eeſehrojams — arween ſtatotees no kultur-wehſturiſki-estetiſka stahwokla, — tam buhs mahkſla at-raſt mahjas weetu. No ſchi stahwokla zilwezigi eeſehrojams ir neween individualas ſawadibas pee Böcklina un Thomaſa, bet ari pee Leibla un Liebermana; tiklab pee Hauptmana, ka ari pee Hoſmansthal; tiklab pee Brahmſa, ka pee Richarda Strauſa. Wahrdū ſakot, zilwezigi eeſehrojams un nekahdā ſinā neapſpeſch mahkſle neeka ihypatnibas attihſtiſchanos un iſteikſchanos.

Isnahkuschas un wifás eewe hrojamakás grahmatu
pahrdotawás dabujamas schahdas grahmatas:

1. **J. Selma, Par zilwezes attih-stibu.** Išdewis Leimannu Jahnis 5 kap.
 2. **K. S., Garu ūanzeji, jeb: waj spiritismam ir ūinatniiks pamats?** Išdewis Leimannu Jahnis 10 "
 3. **W. Weresajewa, Swaigine.**
Tulkojis J. Tarkows. „Progrēsa“ išdewums
Nr 1 5 "
 4. **J. Asara, Mahkīla un tikumiba.**
Išdewis Leimannu Jahnis 7 "

Nowembra mehnesi sch. g. isnahks:

5. Pateesiba un meli rakstneezibā un
dīshwē. № 3. Aṣara.

Generalkomisijā pee J. Brigadera, Rīgā, Berga basarā.

[0,20]

LATVIJAS NACIONALĀ BIBLIOTEKA

0302012146

